

De exploratie van de Réseau Nostradamus (Systeem van Anialarra)

Zaterdag 17 augustus 2002

... dromen over een onbekende rivier

Voor mij (Paul De Bie) is het vandaag een rustdag onder een stralende zon.

Ik zit weer urenlang te piekeren over die mysterieuze, nog te ontdekken rivier. Ze moet er gewoon zijn. Tot over twee jaar was er slechts één stroomopwaartse réseau bekend, die pal Oost (richting Pic d'Anie) onder de lapiaz liep. Onze ontdekking van 2001 (en waaraan vorige week meer dan 700m werd toegevoegd), nl. de *Réseau des Affamés*, heeft een tweede rivier aan het licht gebracht, die bijna 600 meter ver in noord-oostelijke richting loopt. Het is een rivier met een klein debiet doch de gangen zijn overwegend ruim.

Echter, het leeuwenandeel van de lapiaz; het volledige zuid-oostelijke kwadrant moet toch ook gedraaid worden? Nu, ondergronds komt er vanuit die hoek wel een rivier te voorschijn, vanuit een gigantische blokkeninstorting. Over haar loop voorbij de instorting kan ik alleen maar speculeren. Maar ik ben er zeker van dat deze rivier degene is die wij zoeken!

Op mijn computer wentel ik de topo van het systeem in alle mogelijke richtingen. Bijzonder leerrijk gespeel, ongelooflijk welke galerijen en verbindingen je zo allemaal bij elkaar kan fantaseren!

Mysterie... waar komt deze rivier toch vandaan?

tientallen meters hoger zit dan de huidige rivier, moet hij stroomopwaarts nog over grote afstand verderlopen. Stroomopwaarts wil dus zeggen: voorbij dat verdomde blokkenstort. Eergisteren nog geraakten we daar 70m ver in, mits een aquatieke slalom doorheen blokken en ijskoud water. Einde op ondoordringbare laagvoeg... we waren niet de eersten hier, voorgangers doopten dit stuk reeds toepasselijk "Juste une Illusion"...slechts een illusie, inderdaad.

Een tweede factor speelt een grote rol in mijn hypothesen: de enorme fossiele Canyon van Anialarra, ontdekt door de Belgische "Equipe Spéléo de St Nicolas" in 1986. Deze galerij is waarlijk gigantisch; een echte canyon die in de kalksteen is uitgegraven op een tijdstip dat de rivieren nog niet het basisniveau op de ondoordringbare schist hadden bereikt. De canyon zweeft zowat 50 meter boven de schist en het actuele niveau van de rivieren. Hij is continu tussen de 5 en 10 meter breed, en tussen de 30 en 80 meter hoog, en begint toevalligerwijze op de plaats waar de gezochte rivier van onder het blokkenstort komt.

Voor de ontdekkers van de canyon, was de canyon niets meer dan een circuit, een grote omweg dus van de oorspronkelijke rivier. Best mogelijk, maar aangezien de canyon zoveel

...erop of eronder?

Aangezien we er langs onder niet voorbij geraken, is er maar één andere manier en dat is *langs boven!* Doch daarvoor moeten nu eindelijk in dat fossiele boven niveau van de canyon geraken, en wel in de zone van de beruchte Puits King Kong.

De King Kong is naar verluidt een gigantische omhooglopende schacht (>100m).

Onze huidige topo's duiden aan dat die King Kong zich net boven dat blokkenstort moet bevinden. Ik vermoed zelfs dat het blokkenstort net door die gigantische put is veroorzaakt.

Volgens "Equipe Spéléo de St Nicolas" stopt de canyon daar compleet, en waren zij tijdens de exploratie verplicht om er terug af te dalen naar de rivier eronder. Ik hoop evenwel dat zij daar vooral gefixeerd zijn geweest om een ontsnappingsroute te vinden naar de rivier; en er niet al te veel hebben rondgezocht!

Ik heb reeds vorig jaar een paar pogingen ondernomen om aan die King Kong te geraken, doch de laatste ervan, met Rudi, strandde op een moeilijke 7 meter hoge klim. Omdat ik toen een paar dagen voordien uit een andere klim van 4 meter hoog was gevallen en bijna mijn rug ermee had gebroken, kozen we eieren voor ons geld. Op 500m diepte doe je best geen zotte toeren - of toch niet *teveel!*

Enfin, overmorgen dus weer het systeem in om die beruchte King Kong te zoeken!

Maandag 19 augustus 2002

... eindelijk: de King Kong!

Het is reeds na tien uur wanneer we aan de grot beginnen: Paul, Kurt en Maarten. Voor Kurt en Maarten is het de eerste tocht in het Anialarra-systeem.

Beide collega's arriveren enigszins verdwaasd op -400, zo'n eindeloze opeenvolging van putten en fracties hadden zij niet verwacht.

Na een toeristische uitstap van 1 uur in de stroomafwaartse delen van de grot, zetten we koers naar ons echte doel. We sleuren onze 3 kits door de onderste verdieping van de Canyon, door Tjerk en mij vorig jaar ontdekt. Scherp geconcreteerde smalle passages en blokkenstorten maken ons het leven zuur.

Dan komen we aan de 5 m klim waar ik vorig jaar naar beneden donderde! Ik klim er voorzichtig op, hang een touw uit voor mijn twee collega's, en even later zijn we op pad in de bovenste verdieping van de Canyon. Een immense galerij, met soms spectaculaire passages, over richels, naast diepe putten.

Een paar uur later, na het equiperen van een twaalf meter put, een artificiële klim van 7 meter en het topograferen van een eind van de canyon, arriveren we dan onderaan een immense omhooglopende put: de King Kong! De akoestiek is fenomenaal. Ik sta echter als aan de grond genageld: in plaats van een immens blokkenstort, is er hier een perfect vlakke vloer van fijne steentjes. Daar gaat mijn mooie theorie om hier tussen de reuzeblokken het hypothetisch vervolg van de canyon en/of de rivier te vinden!

Dit kan gewoon niet! Terwijl Maarten en Kurt topograferen, loop ik de zaal rond. Niets te zien, op één hoek na, waar ik een bijna volledig gesloten breuk (of diaclaze?) zie, die wel 30 meter omhoog loopt. Hier is de canyon ooit in ontstaan! Geheel beneden is het zowat een meter breed, echter ik kruip erin en het enige dat ik zie is een gaatje van 20 cm diameter, dat van bovenaf is dichtgevallen met blokken. Hopeloos dus...maar ik voel een duidelijke tocht.

Terug naar mijn kameraden om de topogegevens te noteren. Dat was het dan mannen, nu alleen nog een put in de zijkant zoeken om naar de rivier te kunnen afdalen, en we zijn rond, denk ik. Maar even later keer ik op mijn stappen terug, en ga ik terug naar dat tochtgat zien.

In oppo klim ik een meter of 4 omhoog, in de hoop dat de barst hogerop breder wordt, maar integendeel, het loopt totaal dicht. Terug omlaag dus, en nog eens met mijn kop in dat blaasgat gaan liggen: ik zie een donkere ruimte boven me, de blokken lijken niet erg groot. Dit lijkt doenbaar! Ik voel nu beter dat de tocht echt wel hevig is.

Voor de verbaasde ogen van Kurt beginnen Maarten en ik een desobstructie volgens het boekje. Met als enig werktuig een hamer en beitel, en met wat geluk, kunnen we de opening vrij snel passeerbaar maken. De tocht is intussen verveelvoudigd. Ik gun Maarten de eer als eerste te passeren, door wat we later de "Etroiture Belge" zullen noemen. Hij wringt zich erdoor: en roept "het wordt terug groot"! Kurt en ik volgen nu ook. Ongelooflijk; we staan weer in een gang van 20 meter hoog en 3 meter breed. Hij daalt sterk en 30 meter verder horen we een rivier ruisen.

Wat verder staan we in een grote zaal en een blokkenstort, met beneden de rivier. Het lijkt er sprekend op de omgeving waar Lieven en ik ons een paar dagen geleden gewonnen moesten geven. Dus zitten we weer aan "Juste une Illusion"?

"Verdorie gasten, ik herken dat hier", roep ik, teleurgesteld... maar ach, zo hard geloofde ik er toch al niet in. "We hebben gewoon een andere passage naar de rivier gevonden!"

"Kijk, hier aan dit blok heb ik nog gestaan! .. maar waar is dan dat topopunt naar toe?"

Paul bezig met de artificiële klim van 7 meter.

Twijfel bekruipt mij en ik zoek koortsachtig naar de topopunten van Lieven en mij. Niets! Onmogelijk, we kunnen toch niet voorbij dat blokkenstort zijn geraakt? Zo simpel kan het toch niet zijn? Ik besluit stroomaf te gaan, want die galerij ken ik blindelings, maar ik geraak gewoon niet verder, een muur van blokken verspert de weg, de rivier verdwijnt er tussen. Nu ben ik zeker, en ik begin te juichen: hoera, dit is het, we zijn er voorbij geraakt, we hebben de rivier weer! Alle drie worden we nu euforisch.

... "Juste une illusion" voorbijgeraakt

Ons vertrek is al gekomen: het is 17 uur en we hadden al aan de putten van de AN51 moeten staan. Maar dit is te mooi om waar te zijn, we gaan toch eens even kijken! Onze eerste ingeving is de rivier stroomopwaarts te volgen. Dat gaat maar 30 meter lang goed, dan duiken we weer in een blokkenstort. We slalommen erdoor, maar wat verder houdt een half sifonnerende laminoir, amper 30 cm hoog, ons tegen. Niemand die zich in deze Bretaye-passage wil begeven.

"Komaan mannen, we gaan terug en proberen boven die blokken een passage te vinden".

Ik ga op kop, doe een klimmetje, en kan dan mijn ogen niet geloven: ik sta in een monster-

lijke galerij, wel 15 meter breed en 20 meter hoog. Ik spring en juich, Kurt komt nu ook, maar Maarten blijft weg. Godverdomme, waar zit die nu weer!! We roepen ons schor; er komt geen antwoord. We gaan finaal allebei terug, op zoektocht, en vinden Maarten na een minuutje of vijf. Gelukkig is er niks gebeurd, hij zat nog ergens tussen de blokken te wroeten. Even later staan we gedrieën aan het begin van die nieuwe, fantastische metrotunnel. Weer dat ongelooflijke gevoel, om als eerste mensen op aarde hier de stilte te mogen doorbreken.

Dolle vreugde: de "Etroiture Belge" is zopas opengemaakt en erachter is een gigantisch vervolg!

Voorzichtig vorderen we van blok tot blok, we leggen aldus 100 meter af en het blijft maar doorgaan. Heel in de verte ruist weer de rivier, echter mijn halogeenlamp kan zo ver niet schijnen. Zelfs in deze enorme gang waait een stevige frisse tocht ons tegemoet. Ik ben door het dolle heen, niet alleen de ontdekking maar ook het feit dat ik dit min of meer voorspeld had, geeft me grote voldoening. In gedachten heb ik al een naam voor deze rivier: de Rio Nostradamus (Nostradamus was een beroemd profeet... die evenwel nogal wat doemscenario's heeft voorspeld... hopelijk wordt het hier wat rooskleuriger).

Hoe sterk ook de drang om nog verder te gaan, om weer achter die volgende bocht te gaan kijken, ik bedwing hem resoluut. Naar goede Avalon-gewoonte proberen we steeds premières te delen over zoveel mogelijk mensen; zo blijft (en wordt) iedereen gemotiveerd. En trouwens, hier op de Anialarra luidt het devies: explo=topo. En voor topo hebben we geen tijd meer!

Met spijt in het hart maken we hier rechtsomkeer. Nu nog alleen die put vinden om vanuit King Kong terug naar de rivier te geraken, voor het blokkenstort dan wel. Zoniet moeten we de hele weg terug, inclusief de artificiële beklimming van die P12 waar we ons touw doortrokken. Gelukkig vinden we de put vrij vlot. Terwijl ik er met de Hilti 4 spits plaats, topograferen Maarten en Kurt de zaak. Beneden de put land ik op 2 meter naast een topopunt van Lieven en mij! Is dat meevallen! Met deze laatste visée sluiten we een enorm, kilometers lang topocircuit, waaraan in totaal 4 jaar gewerkt is....

Dan volgt een spurt naar de basis van de AN51 (-400m), waar we om 18u30 aankomen. Mijn trouwe compagnons blijven vanavond boven slapen, en hebben dus alle tijd. Ikzelf moet voor het donker naar het skistation terug. Ik wacht niet op hen, neem de kit met de Hilti en race als een gek de 400m putten omhoog. Buiten kleeft ik mij gauw om en begin haastig de terugtocht.

Ik ben amper weg wanneer het nieuwe trio arriveert, eerst Oswald, dan Annette en Erik. Wanneer ik mijn verhaal doe zie ik rond mij eerst ongelovige, dan glunderende gezichten, en verdorie, wat zou ik graag mee met hen kunnen morgen!

Intussen is het 21u05, binnen 30 minuten is het donker. Ik heb geen lamp maar ik reken op het maanlicht en spurt over de lapiaz. Ik spring, ren, struikel verder met mijn zware rugzak. Vanaf Baticotch loop ik echt in het duister, maar tegen tien sta ik aan Lieven's auto op Pescamou. Het is pas wanneer ik omlaag rijd, dat ik voel hoe door en door moe ik wel ben. Gelukkig heeft Lieven een geweldige cassette met oldies en terwijl ik luid "Wooly Bully", "Wild Thing" en vooral "Born to be wild" mee brul, rij ik in opperbeste stemming naar beneden!

*Get your motor running
Head it on the highway
Looking for adventure
And what ever comes your way!*

Uit het logboek van 20/8/2002

Erik: ... een kadooke op een platooke

Merci Paul, 't was een kadooke op een platooke, en er is nog genoeg première voor een volgende Anialarra-jaargang. Om kwart voor 9 zaten we al in de grot. Rond 11u30 begonnen met de topo, in een telkens groter wordende fossiele gang. Regelmatig visées van 20 meter, over bergen concreties, sommige blokken lagen gewoon op hun kop (5-7-10 m groot en vol omhoogstekende concreties). Sjieke dingen, gipsnaalden, bloemkolen, geconcretioneerde bergen die terug beginnen op te lossen... 't was echt te gek!

De gang volgde steeds dezelfde richting, we voelden zowaar dat we richting Pic d'Anie en omhoog gingen; als dit zo doorging dan kwamen we nog buiten uit. Rond 14u30 werden we gestopt door een reusachtige versteende kleistop van 15 m hoog. Unaniem besloten we dat het hier niet zomaar gedaan kon zijn! Beneden die kleistop stonden we in een reusachtige gour met daarin verscheidene vertrekken omlaag, maar ik vond de tocht terug in een spleet rechtsboven die gour. Een klim bracht ons voor een étroiture (slechts 20x15cm), na wat gehamer blies de tocht eruit doch hier moesten zwaardere middelen aan te pas komen. Nog even 't spul op de film zetten, en in het licht van de videolamp ontwaarden we een nog fellere tocht van boven ons. Oswald klom omhoog en wroong zich door een andere versmalling, die harder blies dan de Tunnel du Vent. Met behulp van ons klimkoord volgden Annette en ik nu ook. Tot onze verrassing was het direct weer 5x5 meter, wat verder weer 15 m breed! Den topoboek was bijna vol, het was half vijf. Annette probeerde ons te overtuigen terug te keren, tot we alweer onder een put kwamen: de gang was hier wel 30 meter breed. Nog een paar visées en dan om 17 u teruggekeerd. Als laatste om 19u begonnen met desequiperen en op -300m kon ik eindelijk mijn eigen kit aan Annette doorgeven.
(Erik Van den Broeck)

Annette en Erik, al topograferend tijdens een onvergetelijke première.

Annette:

Gisteravond met Erik & Oswald omhoog gegaan, vastbesloten de "Limotches" en de "Merde en Tranches" te gaan topograferen en te verbinden met de FR3. Boven worden we verwelkomd door een uitgelaten Paul; ons voornemen wordt onmiddellijk weggewuifd: vandaag hebben ze een grote ontdekking gedaan en ons wordt het genoeg geboden er verder te gaan doen en de topo te maken...wie zou dat kunnen weigeren... dank u, Paul!

Wij dus naar die King Kong, even moeten zoeken, toch wel indrukwekkend groot maar zoals steeds door de ontdekkers overdreven. Het gat van gisteren gevonden (dat we 'l'Étroiture Belge' doopten), al topograferend erdoor, dan ... sprakeloosheid, of eigenlijk eerder kreten van verbazing over het vervolg! Grote galerij, al metend verder, Oswald zoekt topopunten en laat ons een ferm stuk omhoog en omlaag klauteren; Erik doet de metingen en ik hobbelen al tekenend en al schrijvend achteraan. Ik kan bijna niet volgen en kom

ogen en licht te kort om alles te registreren. De galerij is groot, iets minder dan de beschrijving van de drie ontdekkers, doet erg denken aan de rest van de fossiele canyon. Overal blokken en bergen aaneengekit riviergrint.

Annette bezig met de topo.

We klimmen al topograferend omhoog, de topoblaadjes wapperen in het boekje. Shit! Het vervolg zit verstopt met blokken, het zal voor een volgende keer zijn... we druipen af en zien dan een gat in het plafond.

Oswald klimt op de "bloemkolen" naar boven, wringt zich in het gat en wat we toen allemaal hoorden aan enthousiaste uitroepen is niet beschrijfbaar. Maar het was duidelijk dat het nog niet gedaan was! Een touw gehangen en we volgen, zonder de topo te vergeten. Hier boven is de gang smaller, maar met nog steeds hevige tocht. We komen onder een grote actieve put, die onder ons tussen de blokken nog vervolgt. Het wordt steeds breder. We volgen de wand tot we merken dat we eigenlijk langs een blokje van wel 30 meter lang zijn gelopen, dat tegen de echte wand leunt!

Ik wil nu stoppen, de tijd is meer dan op en we mogen de première niet alleen opsnoepen! De twee mannen zijn echter moeilijk in te tomen; ik moet zoals bij kinderen een ultimatum stellen: tot 17 uur en nog max. 2 visées! 't Is dan ook met hangende schouders dat ze uiteindelijk moeten luisteren. We stoppen onder een grote put, de galerij wordt steeds breder. Ik laat een briefje (het laatste topoblaadje) achter voor de ploeg van 2003. De terugtocht naar de King Kong is verbazend lang, we hadden niet beseft dat we al zo ver waren.

Verder naar de AN51, het bassin onderaan de waterval van de "Rio Nostradamus" lonkt naar mij, terwijl Oswald met zijn fototoestel in de aanslag staat. Maar ik gun hem het plezier niet erin te duikelen. Aan de putten gekomen is het al laat, Erik en ik eten nog wat - veel te weinig zou later blijken - en Oswald gaat direct van start. Dan volg ik, regelmatig wachtend op Erik die desequipeert. Door o.a. veel perikelen met teveel zakken voor te weinig man/vrouwkracht stopt het desequiperen op het platform op - 300m. Rond 23u ben ik buiten, dat was dan weer een traagheidsrecord (4,5 uur! waarvan meer dan de helft wachttijd).

Daarna, na een lange dag, eindelijk een goed verdiende rust in een open tent, want het is een lekker warme, heldere nacht.

Achteraf zal blijken dat we in één ruk 641m aan reuzegalerij hebben opgemeten. Niet slecht, daar doen we in België een jaar over. (Annette Van Houtte)

Een forse beek van rechts komt in een watervalletje onder een stalactieten-grille te voorschijn (een foto waard) en vervoegt de hoofdriever die ergens op een onderniveau stroomt. Ik wordt bijna verpletterd door vallende blokken, alles verschuift onder mijn voeten. Het aspect verandert: het wordt zowaar geconcretioneerd! Een put... maar we kunnen hem omzeilen. Aan de andere kant is er een mooie zaal, de wanden en vloer zijn bedekt met bloemkolen. Rechts in de zaal is een gat in de vloer waar we de rivier horen...

... de topoblaadjes wapperen in de wind

We volgen de galerij verder en ineens een muur, gewoon gedaan! Terug naar de zaal waar Erik een smalle spleet vindt in het plafond, tegen de wand. Een felle tocht blaast er voelbaar doorheen tot in de zaal.

Terminus Nostradamus: het laatste topostation van 2002!